

המוקד להגנת הפרט
HAMOKED Center for the Defence of the Individual
هموكيد - مركز الدفاع عن الفرد

תאריך : 29.8.2012
בתשובה נא לציין : 31490

בדואר רשום ובפקס :
02-6294860

לכבוד

מר אמנון בן עמי
מנכ"ל רשות האוכלוסין, ההגירה
ומעברי הגבול
מסילת ישרים 6
ירושלים

שלום רב,

הנדון : **איסור הרחקה בזמן בקשה מתנהלת במשרד הפנים**

1. הריני לפנות אליך בשם המוקד להגנת הפרט, המטפל, בין השאר, בבקשות של תושבי ירושלים המזרחית לאיחוד משפחות עם בני זוגם או ילדיהם.
2. פנייה זו עוסקת בנוהלכם, אשר קובע כי במקרה בו בקשה של אדם מטופלת על ידי רשות האוכלוסין, אין להרחיק את המבקש מן הארץ.
3. על פי נוהלכם, כאשר בקשה או ערר מכל סוג שהוא נמצאים בטיפול רשות האוכלוסין, **לא יורחק המבקש/העורר מן הארץ** (להלן: **נוהל איסור הרחקה**).¹ הוראה זאת מיועדת לאפשר למבקשים להיות מוגנים בפני גירוש כל עוד משרד הפנים דן בעניינם. יודגש, כי ההוראה מגינה מפני גירוש גם לשטחים (הגדה המערבית או רצועת עזה).
- נוהל משרד הפנים "נוהל כללי לקבלת בקשות בלשכת רשות האוכלוסין מכל סוג שהוא והגשת ערר על החלטות הלשכות" (מס' 5.1.0001) מצ"ב לנוחותך ומסומן א.
4. ממספר לא מבוטל של מקרים אשר הגיעו לטיפול המוקד להגנת הפרט מתברר, כי יש צורך של ממש ברענון הנוהל ובשיפור הקשר בין רשות האוכלוסין לגורמי האכיפה השונים, בכדי ליישמו כראוי. נסביר.
5. במספר מקרים בהם טיפול המוקד, הורחקו אנשים מישראל חרף העובדה כי הייתה תלויה ועומדת בקשה להסדרת מעמדם בישראל, על פי נוהל איחוד משפחות. כך היה, למשל, במקרה

¹ לשם הנוחות, נתייחס במכתב זה לכל הליך המתנהל מול משרד הפנים כאל "בקשה".

של ח' אבו דהים, אשר הורחק מישראל לגדה בעוד בקשה לאיחוד משפחות עם אשתו הישראלית מתנהלת במשרד הפנים. בפסק הדין בעת"ס 17012-04-11, אשר הוגש בעניינו, נקבע כי ההרחקה נעשתה בניגוד לנוהל איסור ההרחקה ובניגוד להוראות חוק הכניסה לישראל. הרחקתו בוטלה, והמדינה חויבה בתשלום הוצאות ע"ס 5000 ₪ (פסק דין מיום 6.6.2011).

6. מקרה אחר הוא המקרה של מר ו' חדרי, אשר הורחק מישראל לרצועת עזה בתום ריצוי מאסר בכלא דקל, חרף העובדה כי בעניינו הייתה תלויה ועומדת בקשה לאיחוד משפחות עם אשתו הישראלית. בפסק הדין בעע"ס 170/12, אשר הוגש בעניינו של מר חדרי, הדגיש בית המשפט את החשיבות שבהקפדה על נוהל איסור ההרחקה:

הטענה המרכזית שהועלתה בפנינו היא כי הרשויות לא קיימו נוהל מסוים של משרד הפנים הקובע שאין להרחיק מבקש מן הארץ כל עוד תלויה בקשה לאיחוד משפחות. במקרה זה אכן הייתה תלויה בקשה לאיחוד משפחות. **ברור, שמבחינה זו לא פעלו הרשויות על פי הנוהל... דומה, שמיותר לומר כי על הרשויות להקפיד על קיומו של הנוהל שהן עצמן קבעו.**

(עע"ס 170/12 חדרי נ' שר הפנים, פסק דין מיום 6.6.2012; ההדגשות הוספו, נ.ד.).

7. מקרה שלישי הוא המקרה של מר פ' רגיבי, בנה של תושבת קבע בישראל, אשר בעניינו תלויה ועומדת בקשה להסדרת מעמד בוועדה הבינמשרדית לעניינים הומניטאריים. מר רגיבי נתקל שוב ושוב בבעיות מול המשטרה ומג"ב (האחראים על מחסום שועפאט, אשר מר רגיבי מתגורר מעברו השני). שוב ושוב טענו גורמי האכיפה, בשיחות עם נציגי המוקד, כי לא מוזנת הערה במסופי המחשב כי הוא "מנוע גירוש" ולכן אין להעבירו במחסום שועפאט ואף ניתן להרחיקו מן הארץ. פניות לראש דסק מרכז בבקשה לעדכן את המסופים בהערת "מנוע גירוש" לא הועילו ולא זכו לכלל מענה. רק יצירת קשר עם לשכת יועמ"ש המשטרה, באמצעות פרקליטות המדינה (מחלקת בג"צים), הביאה להזנת ההערה המיוחלת.

8. מן המקובץ לעיל עולה, כי הנוהל עצמו אינו מספק לשם מימוש ההגנה שהוא מקנה. הצגת אישור על הגשת בקשה – במקרה הטוב בו רשויות האכיפה טורחות לעיין בו – אינה מספיקה לשם הבטחת מניעת ההרחקה. זאת ועוד: כידוע, הטיפול בבקשות בלשכות רשות האוכלוסין השונות אורך, לעיתים קרובות, זמן רב. הצגת אישור על הגשת בקשה לפני מספר חודשים ואף שנים מעלה חשדות אצל גורמי האכיפה, המניחים שמדובר באסמכתא חסרת תוקף – גם אם בפועל הבקשה טרם נענתה. במקרים כמו אלו המתוארים לעיל, ורבים אחרים, נדרשת התערבות מיידית של עורכת/דין, אשר מסבירה לשוטר כי בעניינו של אדם קיימת בקשה מתנהלת, ומעדכנת אודות נוהל איסור הרחקה. במקרים בהם עורכת/דין אינה זמינה, או השוטר מסרב ליצור עמה קשר, נמצא המבקש בסכנה אמיתית של הרחקה שלא כדין מן הארץ.

9. ברי, כי המצב המתואר לעיל אינו אידיאלי. מחד, נוהלכם מעניק הגנה חשובה ולגיטימית לאנשים אשר ממתנינים להחלטתכם בעניינם. מאידך, אותם אנשים נמצאים בסכנה מוחשית כי

יורחקו מן הארץ, למרות הנוהל – זאת, לאור העובדה כי מסופי המחשב לא מעודכנים בהתאם לנוהל ולאור חוסר המודעות של גורמי האכיפה לנוהל.

10. באשר לחוסר המודעות של גורמי האכיפה, פנה המוקד להגנת הפרט ביום 29.8.2012 לשב"ס ולמשטרת ישראל, בדרישה לרענן הנהלים הרלוונטיים בכדי למנוע מצבים של הרחקה מישראל בניגוד לנוהל.

מכתב המוקד למשטרת ישראל מצ"ב ומסומן ב.

מכתב המוקד לשב"ס מצ"ב ומסומן ג.

11. ואולם, מעבר לכך, יש להקפיד, כי בכל מקרה בו בקשה מתנהלת נמצאת בטיפול רשות האוכלוסין, יעודכנו גורמי האכיפה ומסופי המחשב הרלוונטיים, כך שהמבקש אכן יהיה, בפועל, "מנוע גירוש". שאם לא כן, יהפוך הנוהל לחסר משמעות, והוא לא יעניק הגנה אמיתית.

סיכומם של דברים

12. לאור המתואר לעיל, נבקשכם :

א. לקבוע נוהל עבודה אשר תכליתו עדכון גורמי האכיפה "בזמן אמת" באשר לכל בקשה המתנהלת בלשכות רשות האוכלוסין ;

ב. לקבוע נוסח סטנדרטי של מסמך, אשר יינתן לאדם אשר מגיש בקשה ללשכת רשות האוכלוסין, יחד עם אישור על הגשת הבקשה, בו יהיה כתוב במפורש שאין לבצע פעולות אכיפה נגד אדם בעוד בקשתו מתנהלת.

13. אודה להתייחסותכם בהקדם לאמור לעיל, שכן אנו שוקלים את צעדינו.

בכבוד רב,

נועה דיאמונד, עו"ד

העתקים :

עו"ד יוכי גנסין, ממונה תחום עניינים מינהליים, פרקליטות המדינה

עו"ד יהודה ויינשטיין, היועץ המשפטי לממשלה

עו"ד דניאל סלומון, יועמ"ש רשות האוכלוסין, ההגירה ומעברי הגבול

גב' חגית וייס, מנהלת לשכת רשות האוכלוסין, ירושלים המזרחית

תגי"ד עו"ד יהודה הלוי, יועמ"ש שב"ס

תני"צ שאול גורדון, יועמ"ש משטרת ישראל